Lasy prywatne w Polsce - znaczenie, problemy, kierunki badań

Piotr Gołos
P.Golos@ibles.waw.pl

Stan lasów prywatnych

Lasy prywatne w gospodarstwach rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych (dane PSR 2010)

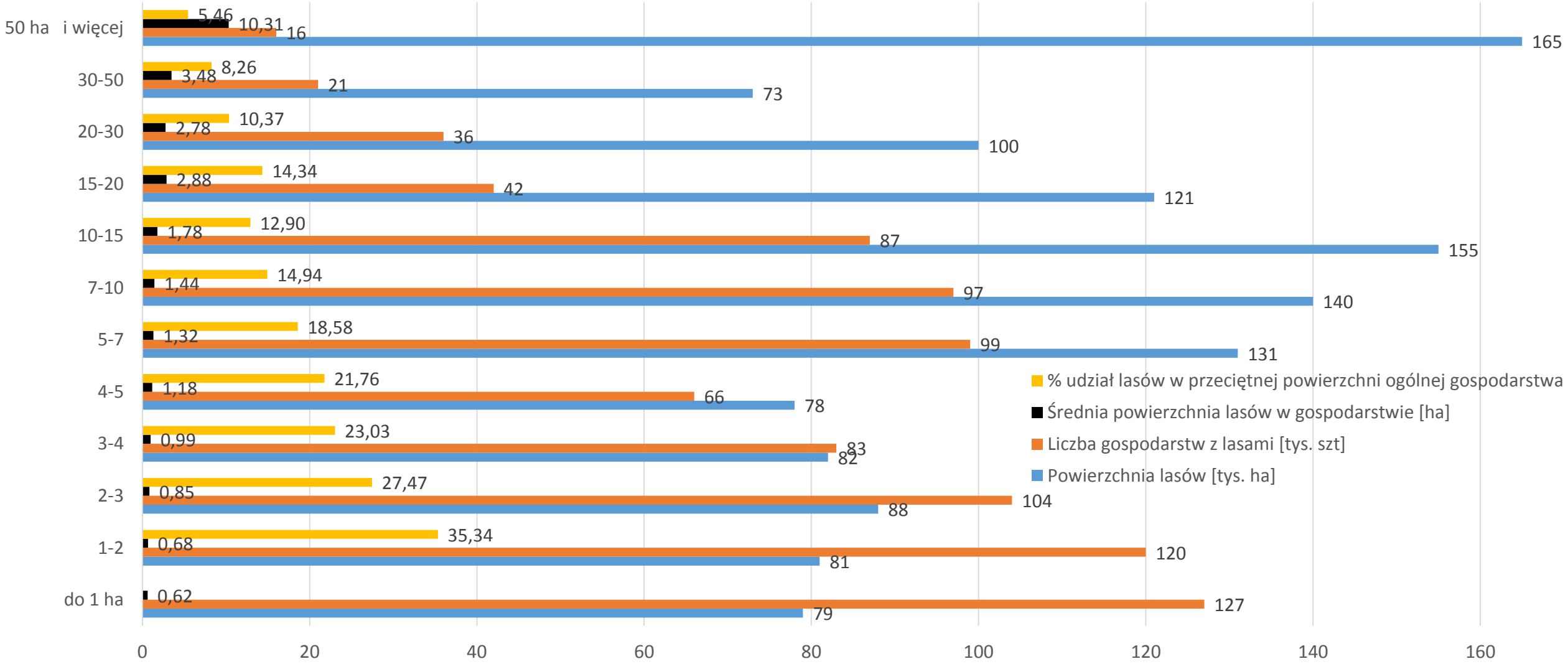

Stan lasów prywatnych

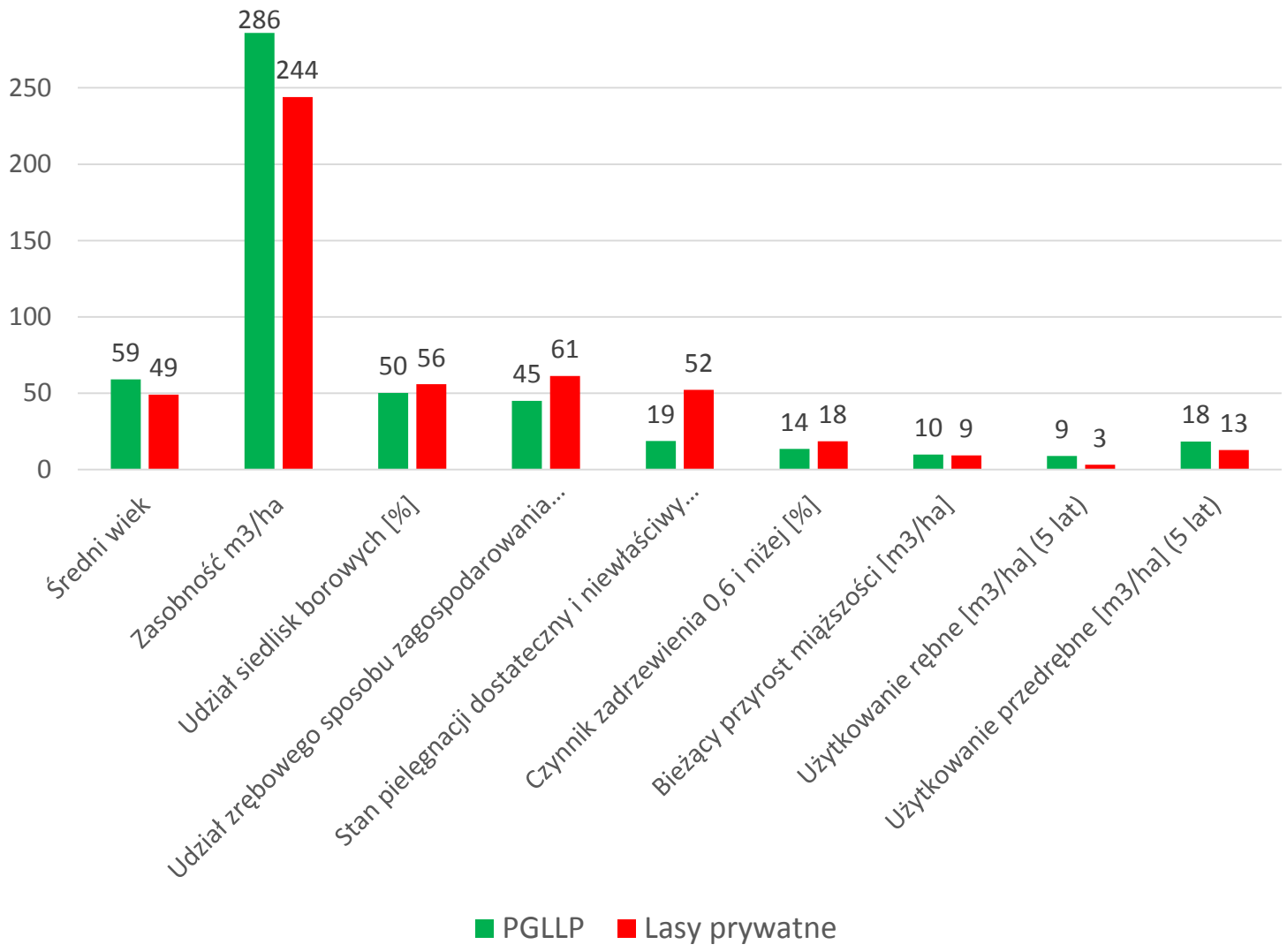

Lasy prywatne w Polsce zajmują powierzchnię 1782 tys. ha (19,3% powierzchni lasów w Polsce i około 2% powierzchni lasów prywatnych w Europie). Ponad połowa z nich (944 tys. ha) znajduje się w 587 tys. indywidualnych gospodarstw rolnych (Charakterystyka … 2016), które stanowią 5,6% gospodarstw rolnych w UE i 41,6% gospodarstw w Polsce (Agriculture … 2018).

Źródło: http://www.stajniatrot.pl/texts/mondre/drwale.html

Znaczenie przyrodnicze, społeczne i gospodarcze lasów prywatnych

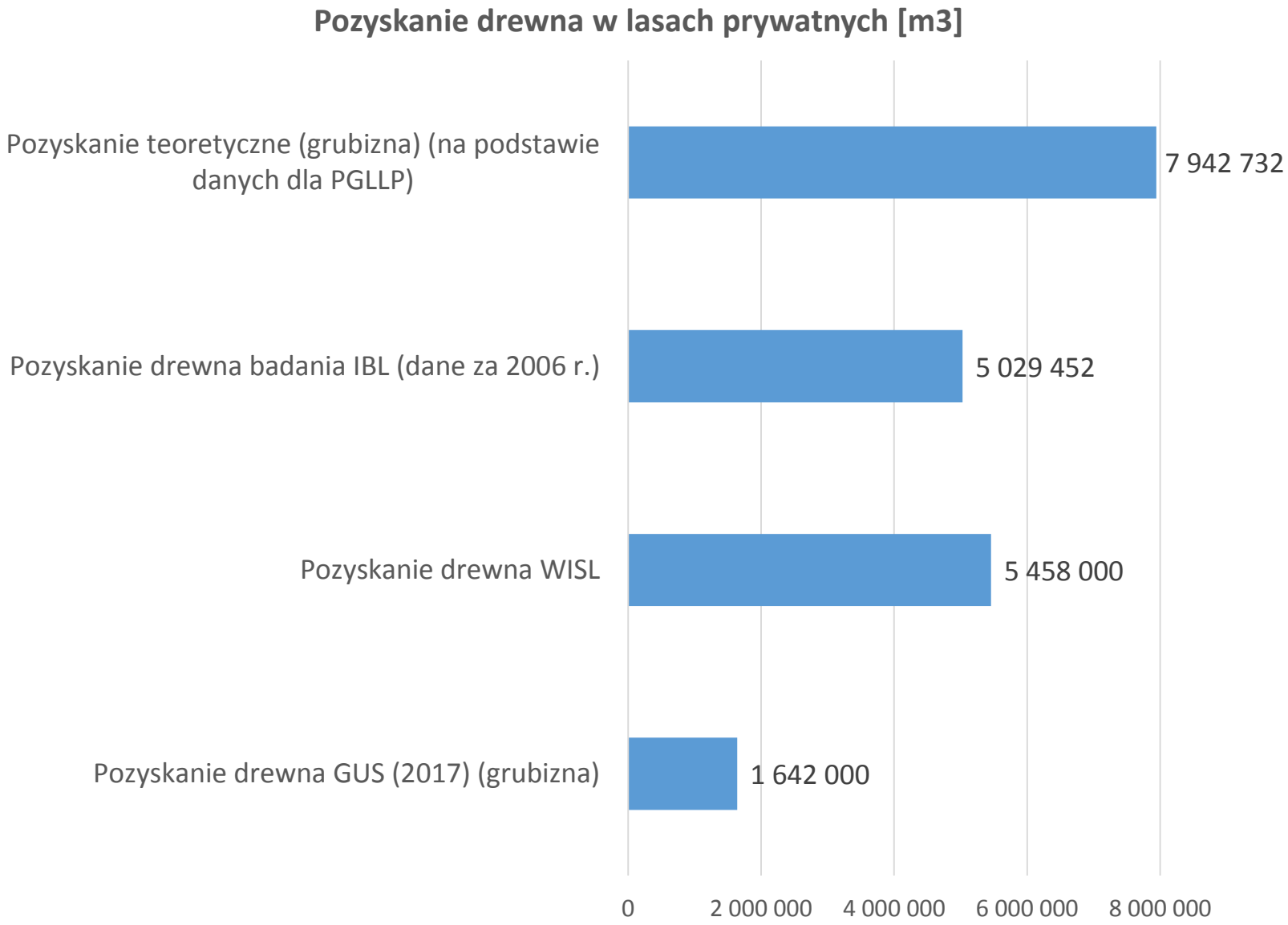

IMPORT 2017 r.	tys. m3
Drewno i artykuły z drewna, w tym:	10 193
Drewno opałowe	1 680
Drewno surowe, również zgrubnie obrobione	1 661
Drewno przetarte lub strugane wzdłużnie, skrawane, o grubości powyżej 6 mm	482
	3 823

Źródło:http://info.wyborcza.pl/temat/wyborcza/ceny+drewna+w+lasach+pa%C5%84stwowych

Znaczenie przyrodnicze, społeczne i gospodarcze lasów prywatnych

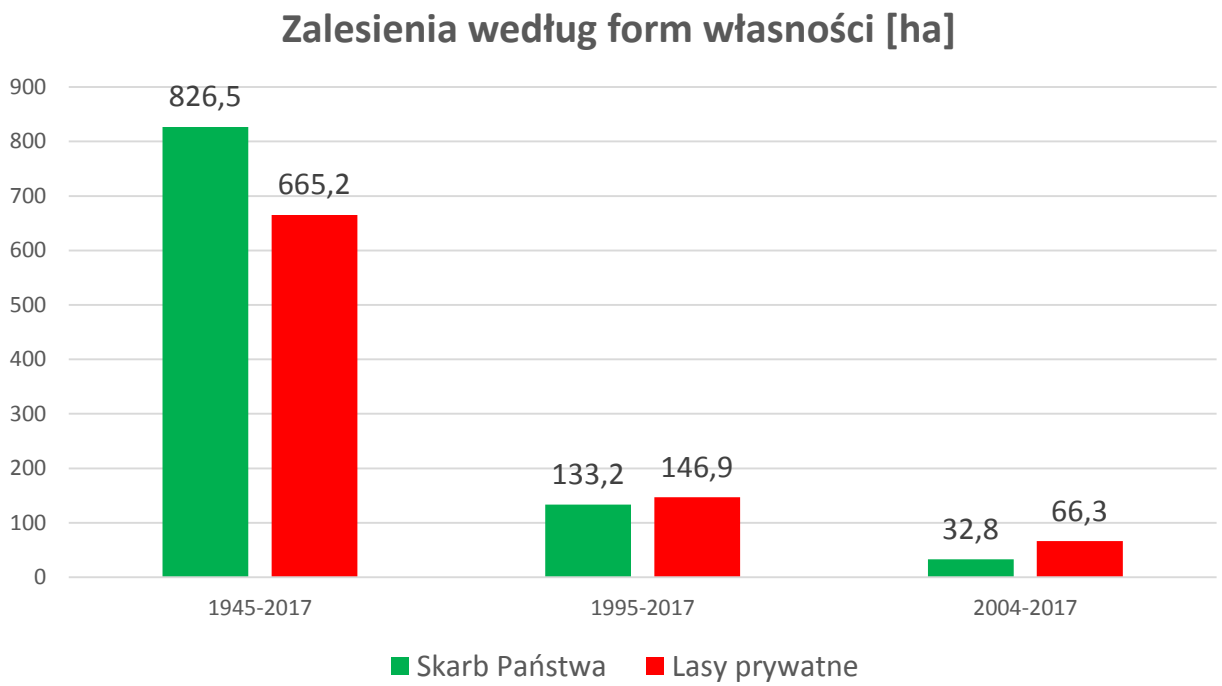

Podddziałanie 8.5
Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska

Powierzchnia gruntów ugorowanych na użytkach rolnych w 2017 r. wynosiła **137 tys. ha.**

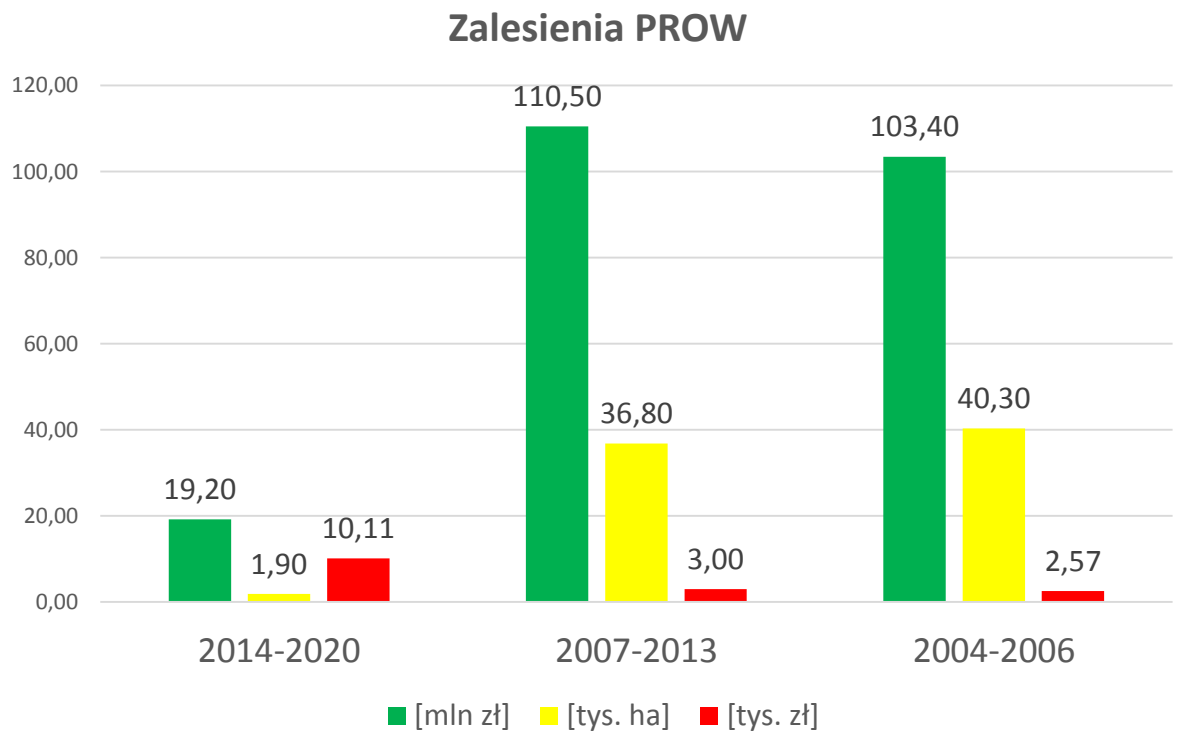

Znaczenie przyrodnicze, społeczne i gospodarcze lasów prywatnych

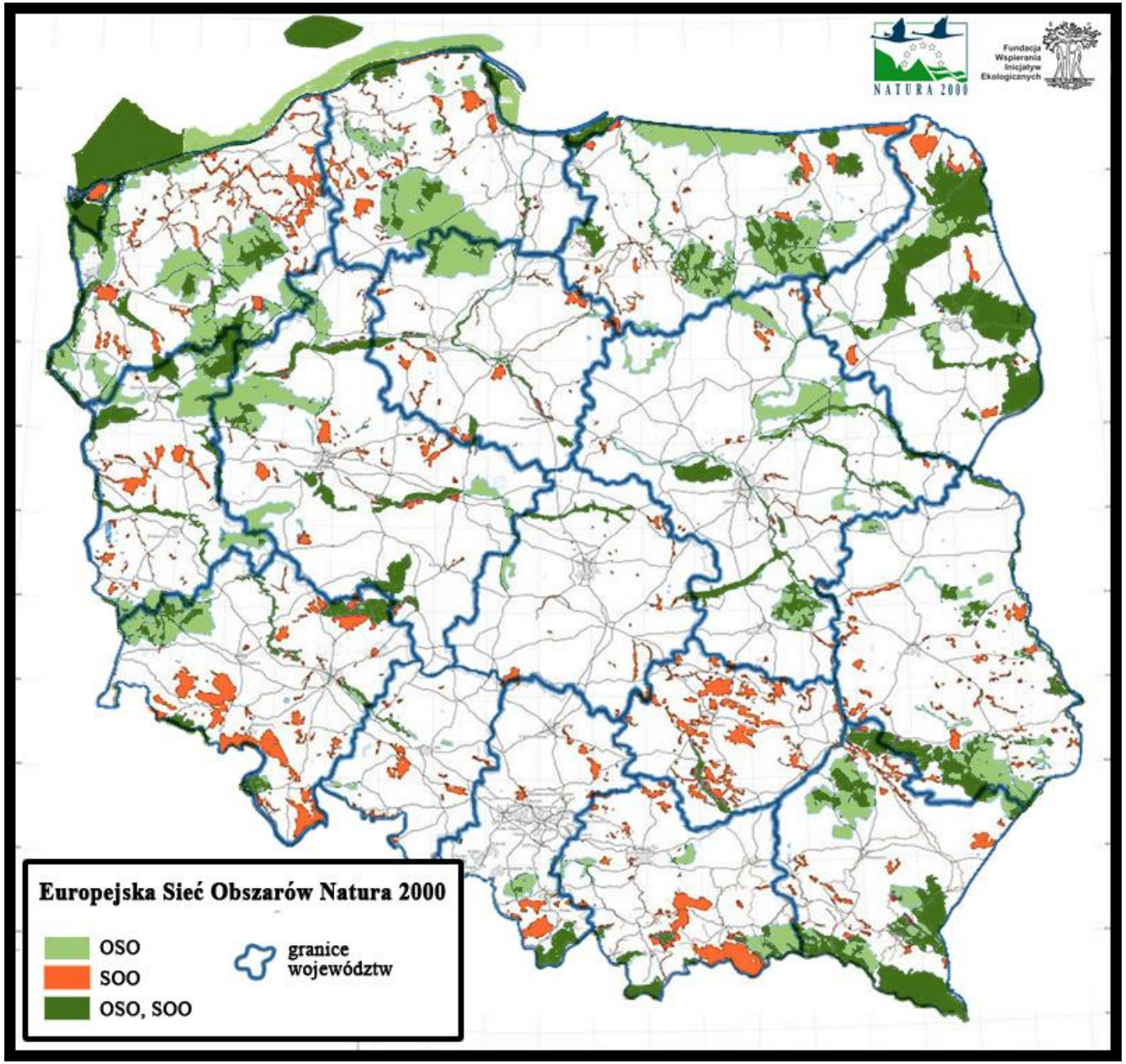

Źródło: https://kapselsmannenkort.blogspot.com/2017/07/obszary-natura-2000-mapa.html

36% wszystkich lasów objętych jest siecią Natura 2000, w tym według szacunkowych danych około 304 tys. ha lasów prywatnych (20% powierzchni lasów prywatnych) (na podstawie danych WISL)

Problemy

Duże rozdrobnienie własności leśnej (mała średnia powierzchnia i znaczne rozdrobnienie działek leśnych). Problemy logistyczne ze sprzedażą drewna oraz realizacją zadań gospodarczych.

Raczej niski poziom praktycznej wiedzy leśnej właścicieli lasów, brak systemu doradztwa i pomocy dla właścicieli lasów.

Zaawansowany (średni) wiek właścicieli lasów oraz
rosnący udział właścicieli lasów, których stałe miejsce zamieszkania jest poza obszarami wiejskimi.

Brak odpowiedniego wyposażenia technicznego do prac leśnych, niska rentowność gospodarki leśnej i brak równomiernego dochodu z lasu oraz użytkowanie lasu według doraźnych potrzeb właścicieli, a nie planów użytkowania,

Niewielka tradycja wspólnego gospodarowania (niewielki potencjał kapitału społecznego mieszkańców wsi umożliwiający tworzenie zrzeszeń leśnych)

Brak programu badań i monitoringu gospodarki w lasach prywatnych finansowanego z środków publicznych – informacje w GUS i FADN mają charakter techniczny. Nic nie wiemy, o tym jakie cele, wartości i motywy właścicieli lasów.

Ciągle niewystarczający poziom lasów z aktualnymi uproszczonymi planami urządzania lasów,

Niedobór środków finansowych w starostwach zapewniający finansowanie kosztów nadzoru nad lasami prywatnymi, w tym również za zadania realizowane na podstawie porozumień z nadleśnictwami.

Nieracjonalne wykorzystanie drewna (głównie z powodu braku wsparcia logistycznego w jego sprzedaży).

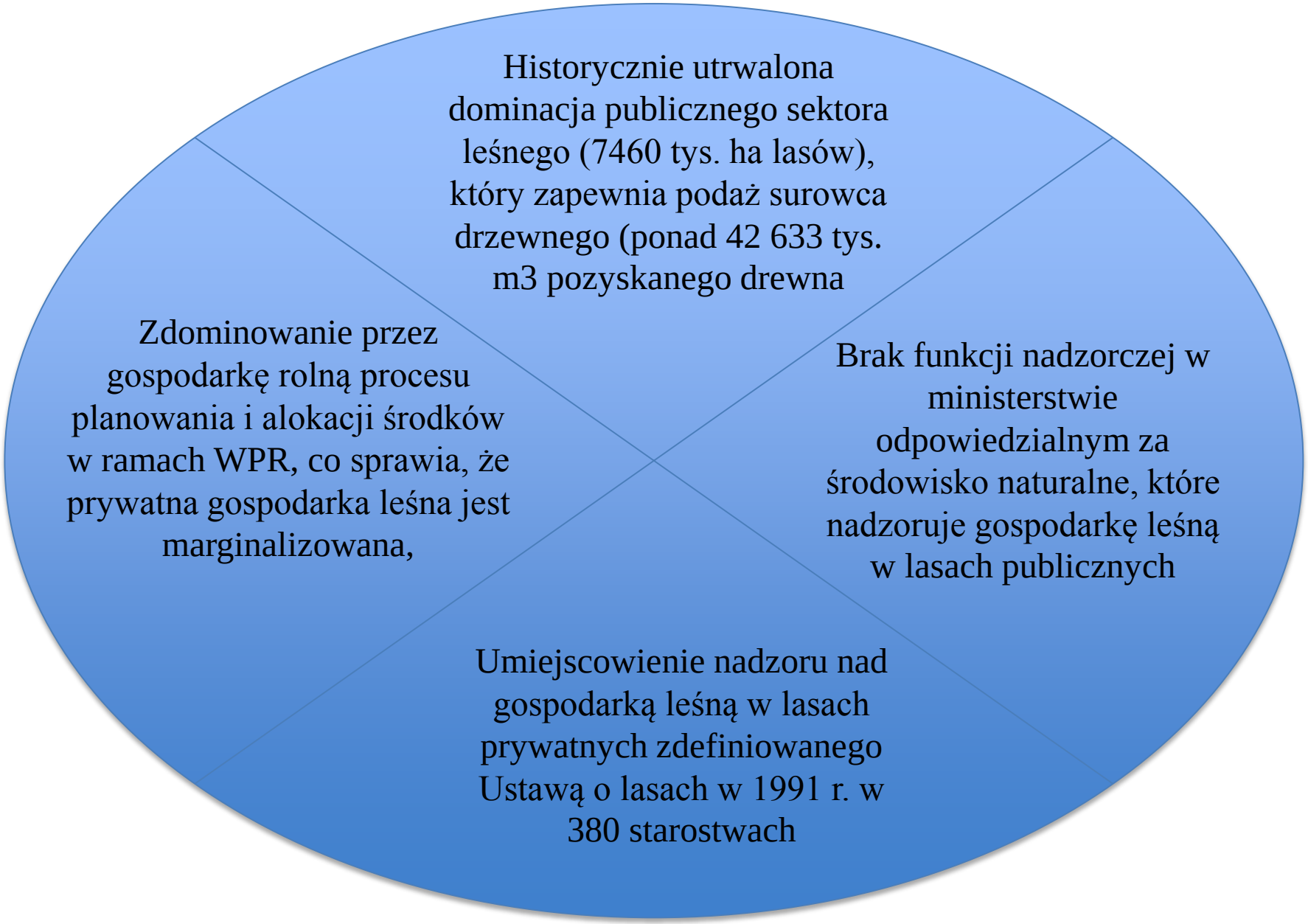
Historycznie utrwalona dominacja publicznego sektora leśnego (7460 tys. ha lasów), który zapewnia podaż surowca drzewnego (ponad 42 633 tys. m3 pozyskanego drewna
Brak funkcji nadzorczej w ministerstwie odpowiedzialnym za środowisko naturalne, które nadzoruje gospodarkę leśną w lasach publicznych
Umiejscowienie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach prywatnych zdefiniowanego Ustawą o lasach w 1991 r. w 380 starostwach
Zdominowanie przez gospodarkę rolną procesu planowania i alokacji środków w ramach WPR, co sprawia, że prywatna gospodarka leśna jest marginalizowana,

Badania i bazy danych dotyczące lasów prywatnych w Polsce

1. Badania prof. T. Marszałka – lata 60 XX w.

2. Badania GUS – województwo wielkopolskie w 2000 r. oraz województwa: podkarpackie, podlaskie i wielkopolskie w 2004 r.

3. Badania Instytutu Badawczego Leśnictwa (IBL 2004 r.)
próba ogólnopolska rolników właścicieli lasów oraz wspólnot gruntowych - badania reprezentacyjnej ogólnopolskiej losowej próby rolników wylosowanej z danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r.

4. Badania Instytutu Badawczego Leśnictwa (IBL 2007 r.)
próba ogólnopolska rolników właścicieli lasów oraz wspólnot gruntowych w 2007 r. (1112 gospodarstw rolnych posiadających 2965 ha lasów),

5. Badania Instytutu Badawczego Leśnictwa (IBL 2019 r.)
1003 osobowa ogólnopolska losowa reprezentatywna próba rolników będących właścicielami lasów (pow. lasów 3502 ha)

6. Powszechny Spis Rolny (Główny Urząd Statystyczny – GUS) w 2002 i 2010 r. (2020 r. kolejny PSR)

7. Wielkoobszarowa Inwentaryzacja Stanu Lasów (WISL) – wyniki trzeciego cyklu (wyniki za okres 2013-2017). Biuro Urządzania i Geodezji Leśnej.

8. System Sieci Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych - **FADN**
(Farm Accountancy Data Network) - Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (PIB)

Science Direct

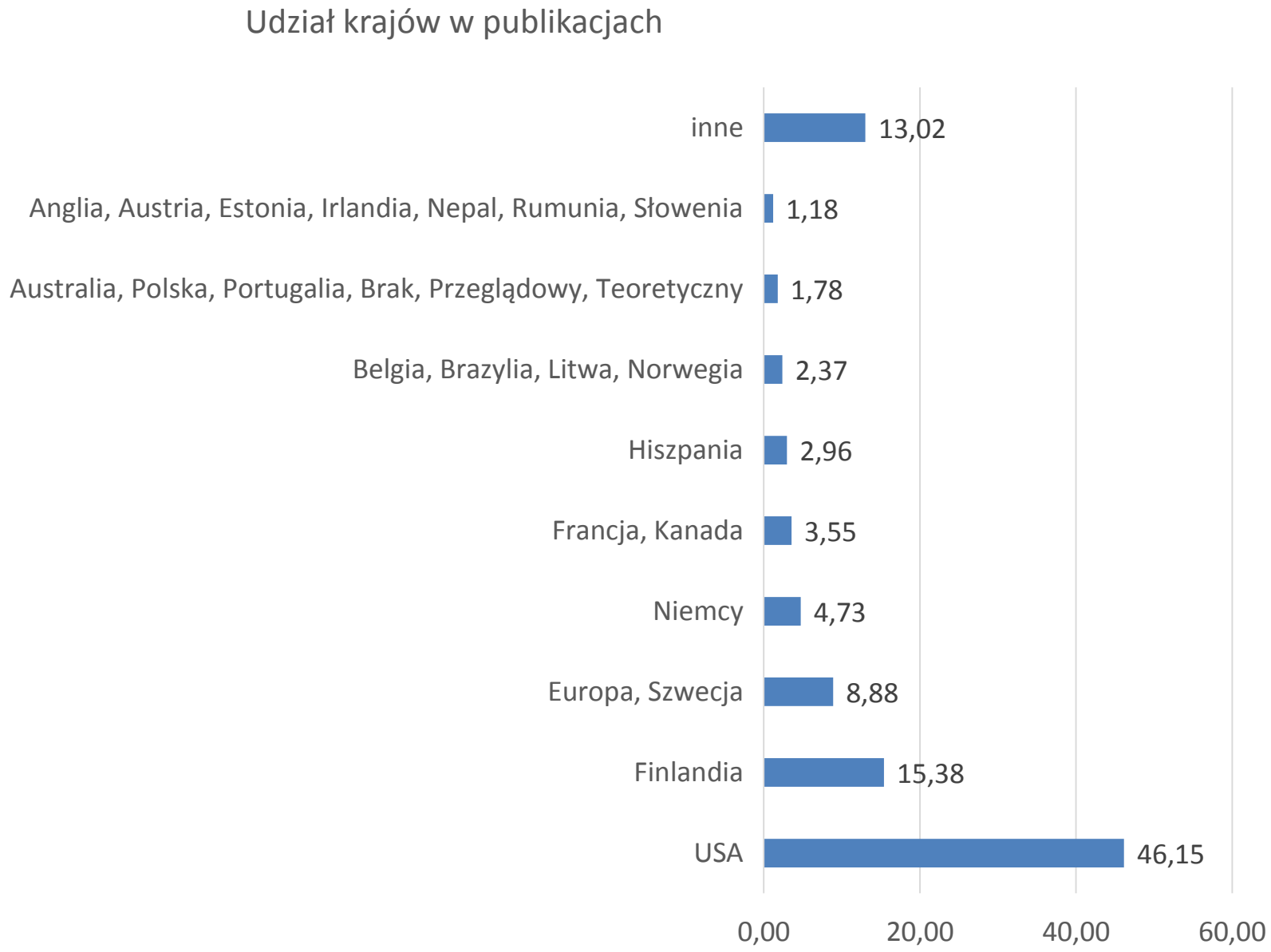

Badania i bazy danych dotyczące lasów prywatnych w Polsce

Drewno energetyczne - 74 słowa
Adaptacyjna gospodarka leśna
Biomasa i bioenergia
Leśne rynki emisji dwutlenku węgla
Łagodzenie zmiany klimatu
Magazynowanie węgla
Martwe drewno
Odnawialne źródła energii
Paliwo drzewne
Paliwo odnawialne
Polityka redukcji paliwa
Pozostałości drewna
Pozostałości leśne
Pozyskanie drewna
Praktyka adaptacyjna
Produkcja biomasy
Rachunkowość emisji dwutlenku węgla
Recykling popiołu drzewnego
Rośliny energetyczne
Rynki emisji
Scenariusz emisji
Sekwestracja węgla przez lasy
Surowiec bioenergetyczny
Symulacje polityki węglowej
Węgiel leśny
Węgiel leśny
Zdolność adaptacyjna
Zmiana klimatu
Zrębki leśne

Badania społeczne - 115 słowa
Analiza sąsiedztwa
Analiza sieci społecznościowych
Analiza skupień
Ankieta, pocztowa, społeczna, dotycząca właścicieli ziemskich, Badania ankietowe, jakościowe
cechy właściciela gruntu
Charakterystyka właściciela ziemskiego, zarządzania
Chęć przyjęcia odszkodowania, zaakceptowania, zapłaty
Czynniki społeczno-ekonomiczne
Dane FADN
drobni właściciele
Działania w zakresie gospodarki leśnej
Działanie zbiorowe
Fragmentacja własności
Grupa badawcza, fokusowa, docelowa polityki
heterogeniczne preferencje
Jakościowa analiza porównawcza
Kapitał społeczny
Kontekst społeczno-ekonomiczny
Kontekst społeczno-gospodarczy
Krytyczna analiza dyskursu
Kwestionariusze
Licencja społeczna na prowadzenie działalności
Liczba głosów
Liczenie głosów
Lokalna wiedza ekologiczna
Ludzkie wymiary
Motyw zarządzania
Motywacje właścicieli ziemskich

Badania i bazy danych dotyczące lasów prywatnych w Polsce

Badania społeczne - 115 słowa
Nieobecna własność
Nieobecni właściciele ziemscy
Norma społeczna
Nowi właściciele lasów
Płeć
Płeć
Podane preferencje
Podejście zainteresowanych stron
Podejście zorientowane na aktora
Porozumiewanie się
Postawy, Postawy środowiskowe, Postawy w zakresie pozyskiwania drewna
Praca w rodzinie
Proaktywne zachowanie
Programy rozwoju obszarów wiejskich
Prywatne stowarzyszenia interesów właścicieli lasów
Relacje człowiek-drzewo
Reprezentacje społeczne
Rodzina
Rolnik
Rozwój obszarów wiejskich
Sieci egoocentryczne
Sieci kooperacyjne
Społeczenstwo obywatelskie
Społeczna odpowiedzialność
Społeczności wiejskie
Starzenie się ludzi
Stowarzyszenie właścicieli lasów
Strategie behawioralne
Styl życia
Subiektywny osąd

Polityka leśna - 185 słów
Analiza porównawcza
Brazylijski sektor leśny
Certyfikacja lasu
Demokracja
Deregulacja
Dobrowolna ochrona lasów, programy motywacyjne, uczestnictwo, umowy
Doktryna zaufania publicznego
Dotacje
Działania w zakresie gospodarki leśnej
Edukacja
Ekofeminizm
Europejska polityka ochrony
Fragmentacja własności
Fragmentacja własności
Funkcja ekologiczna, kosztów, użyteczności, zysku
Historia lasu
Holding inwestycyjny
Inicjatywy leśne
Instrumenty finansowe
Instrumenty polityki leśnej
Instytucje
Interakcja instytucjonalna
Interesariusze
Interesy publiczne
Interfejs miejsko-wiejski
Interpretacja sylwetki
Inwentaryzacja lasów
Komisja Leśnictwa
Kompromis

Badania i bazy danych dotyczące lasów prywatnych w Polsce

Świadczenia i dobra publiczne - 16 słów
Bezpłatny dostęp publiczny
Dobra publiczne
Dobrobyt rynku
Dobrowolna ochrona lasów, programy motywacyjne, uczestnictwo, umowy
Doktryna zaufania publicznego
Dostęp rekreacyjny, społeczny
Interesy publiczne
Publiczna gospodarka leśna
Rekompensata publiczna
Społeczenstwo obywatelskie
Zaangażowanie obywatelskie

Koszty i podatki - 111 słów
Analiza SWOT
Cele, produkcyjne, przestrzenne, zarządzania
Cena
Chęć przyjęcia odszkodowania, zaakceptowania, zapłaty
Dochody i wydatki związane z leśnictwem, dochód z lasu
Dotacje
Funkcja ekologiczna, kosztów, użyteczności, zysku
Holding inwestycyjny
Instrumenty finansowe
Koszt
Koszt marginalny
Koszty administracyjne
Koszty krańcowe
Koszty transakcji
Modelowanie bioekonomiczne, modelowanie, model logit, wzrostu, tobit, symulacyjny, hedoniczny, koncepcyjny, Hartmana
Obliczalna równowaga ogólna
Obrót handlowy
Ocena
Ocena ekonomiczna
Odszkodowanie
Opłacalność
Opłata za usługi środowiskowe
Opodatkowanie lasów
Optymalizacja ekonomiczna
Płatności za usługi ekosystemowe
Podatki od spadków, nieruchomości, dochodów kapitałowych, własności, węglowy
Podaż ekonomiczna
Pomoc finansowa
Program ulg podatkowych

Badania i bazy danych dotyczące lasów prywatnych w Polsce

Metody badań i analizy - 66 słów
Algorytm maksymalizacji oczekiwań
Analiza cyklu życia
Analiza czynnikiem potwierdzającym
Analiza dyskryminacyjna (DA)
Analiza głównych składowych
Analiza porównawcza
Analiza przestrzenna usług ekosystemowych
Analiza regresji logistycznej
Analiza sąsiedztwa
Analiza skupień
Analiza SWOT
Analiza wrażliwości
Dwuwymiarowy probit z nastawieniem selektywności
Dyskretny wybór
Efekt krawędzi
Efektywność kosztowa
Eksperyment wyboru
Formuła Faustmanna
Gotowość do zaakceptowania
Interfejs Wildland – urban
Jakościowa analiza porównawcza
Klastrowanie zasobów
Koszty krańcowe
Koszty transakcji
Krytyczna analiza dyskursu
Kwestionariusze
Liczba głosów
Liczenie głosów
logarytm wielomianowy

Metody badań i analizy - 66 słów
Macierz McKinseya
Maksymalizacja użyteczności
Metaanaliza
Metoda fraktalna
Metoda hedoniczna
Metody mieszane
Modelowanie przez Internet
Najlepsze - najgorsze skalowanie
Odwrotna optymalizacja
Odwrotny sinus hiperboliczny model Tobita
Optymalizacja ekonomiczna
Optymalizacja heurystyczna
Optymalizacja portfela
Postrzegane prawdopodobieństwo przeżycia
Postrzeganie ryzyka
Preferencja ryzyka
Preferowana inwestycja
Probit
Rachunkowość ekosystemów
Regresja logistyczna
Regresja probitowa
Rentowność
Rozbieżność preferencji
Rozkład Poissona
Strukturalny model probitowy efektów losowych
Symulacja Monte Carlo
Wsparcie decyzyjne

Dziękuję bardzo za uwagę